

Historieglimt 21

Ringve gård. Fra herresete til levende museum

På det høyeste punktet på Ladehalvøya ligger Ringve, en av de gamle gårdene på Lade. Majestetisk og storslagent og flombelyst en vinterkveld er det et vakkert skue. En sommerdag kan en rusle rundt i parken og i den botanisk hagen og betrakte den rike floraen og fuglelivet. En tur opp i gårdstunet bringer en opp til de ærverdige gamle husene. En kan bli med på en omvisning i Ringve museum eller besøke en utstilling. En forfriskning i Kroa kan gjøre godt. Ringve er en kulturperle. Her er historie, kunnskap, opplevelse og rekreasjon. To av dem som har skrevet om historien til Ringve er Haakon Odd Christiansen i boka *Ringve - fra herresete til levende museum* og Jan Voigt i *Ringve museum 1952-1972*. Den som besøker Ringve, bør helst spasere. Det er mange veier å velge. Både her og ellers på Lade gjør det godt å bruke god tid. La tankene søke bakover gjennom middelalderkirkens 800-årige historie. Føl ro og harmoni inne på Hilmar Meinckes fornemme gårdsanlegg på Lade gård fra 1809. Ringve har et navn som vi første gang møter omkring 1520.

Gerhard Schøning kan gi næring til en slik følelse. Da han vandret omkring her midt på 1700-tallet - på sin store «*Reise gjennom en Deel af Norge*» - gjorde han en interessant observasjon på Ringve. Oppe på en «*Bjærg-Knoll*» fant han en flate «*i Skikkelse af en aflang Firekant, som har været omtr. 23 Skridt breed, men 50 Skridt lang*». Denne flata har i eldre tid vært inngjerdet av store steiner. Schøning mener at denne inngjerdete flata må ha vært «*en Domplads eller et Offersted*». Like ved var det en gravhaug. Disse fortidsminnene er ikke synlige lenger. Den moderne vandrer vil oppdage et kulturlandskap som er uvanlig rikt på tradisjoner og minner. Ladehalvøya var nok i gammel tid en samlet gård, Lade gård, med forholdsvis lite oppdyrket mark, men med Ringvehøyden som det sentrale punktet. Med sin strategiske beliggenhet kan nettopp Ringve har vært Ladejarlenes bosted. I middelalderen lå både Lade og Ringve under Bakke nonnekloster og betalte avgifter dit.

Etter reformasjonen hadde Lade og Ringve samme eiere helt frem til 1661 da eieren Casper Schøller døde. I arveoppgjøret ble Ringve delt i tre deler. En del tilfalt svigersønnen Peder Madsen Hjort, én del tilfalt sønnen Christopher Schøller og den tredje delen kom til Jens Friis som var gift med en annen dame av Schøllerslekten. Hjorts del ble av hans enke solgt til generalmajor Wibe som eide Lade gård. De to andre delene kom til å utgjøre det senere Ringve. Christopher Schøllers datter Maren giftet seg med rådmann Jan Wessel i Trondhjem. Da hun giftet seg fikk hun overta sin fars del av Ringve og senere kjøpte de Friisdelen. Dette ekteparet med sine mange barn er vel de mest berømte eiere av Ringve: "*Atten barn gikk frem på rad, hos hans far i Trondhjems stad, døtre seks og sønner tolv, men kun én var Tordenskjold*". Slik lyder det i visa om sjøhelten fra Lade. Dette var velstående folk som både eide

en rekke gårder i Strinda og flere bygårder i byen. Familien bodde i byen gjennom vinterhalvåret og på Ringve om sommeren. Det er mange som har fantasert om den livlige krabaten Peter Wessel under sommeroppholdene på gården. Helt til den ble knust i 1878 var det en vindusrute der som Peter Wessel hadde risset inn sitt navn i. Vi kan i alle fall glede oss over at hovedbygningen fra Wesselfamiliens tid står der fremdeles.

Maren Wessel er en av de sterkeste kvinner i Ringves historie. 74 år gammel reiste hun vinters tid til København for å ordne opp i Tordenskjolds dødsbo. Hun oppnådde bare å få et forskudd på arven. Hun ble enke i 1716. Da Maren Wessel døde i 1742, betydde det slutten på en av de mest begivenhetsrike perioder i Ringves historie. I 1727 gav hun Ringve som bryllupsgave til datteren Karen Wessel som giftet seg med rådmann i Trondhjem, Knud Bruun. Da Karen ble enke i 1756 gikk Ringve over til hennes sønn, krigsbokholder Johan Wessel Bruun. Han døde i 1777 og da ble den neste eieren hans datter Magdalene Henriette som var gift med marineløytnant Carl Platou.

De solgte gården en tid senere til Vicepastor til Strinda, Peder Schjelderup, som var en ivrig og flink gårdbruker. I hans tid var altså Ringve prestegård i Strinda. Hans sønn, Søren, ble den neste eier og gårdbruker i 1841. Kjøpmann og fabrikkeier Richard Christopher Schjelderup Knoff, som giftet seg med Søren Schjelderups pleiedatter, Johanne Cathrine Bernhoft, foretok fra 1853 store forandringer på Ringve. Knoff var svært interessert i gårdens drift. Han flyttet det ruvende stabburet bak låven og bygget en stor, ny hovedbygning - det nåværende Musikkhistoriske Museum. Han anla en stor park med nær sagt alle de tresorter som kan gro i Norge, med en ny hovedvei opp til gården. Han plantet 3000 bærbusker og det fortelles at han var den første nord for Dovre som ga seg i kast med å dyrke grønnsaker! Da Knoff gikk konkurs, ble Ringve kjøpt i 1877 av bergmester Anton Sophus Bachke for kr 76.500.

Bergmester Anton Sophus Bachke med sin hustru Barbara, født Anker, deres 13 barn og stort tjenerskap flyttet inn på Ringve i 1878. Bachke hadde fullt opp å gjøre på Røros. De store arbeidsoppgavene på Ringve ble det derfor fru Barbara Bachke som måtte ta seg av. Det mest varige minne om hennes innsats denne første tiden på Ringve, er den utforming som den ufullførte hovedbygningen fikk. De historiske minner fra nær og fjern fortid var det som i særlig grad interesserte bergmesterens sønn Christian Anker Bachke da han kort tid etter hundreårsskiftet ble eier av Ringve Gård. Han holdt hus og jord i hevd og vernet om gårdens historie med stor pietet.

En gjestebok fra Ringve, påbegynt i år 1919, forteller litt om selskapslivet på den gamle gård. I denne gjesteboka finner vi to nye navn 23. oktober 1919. Det er Valentine Rostin Svendsen og Victoria Rostin. Besøket den gang i 1919 førte til at den unge og livsglade russerinnen i 1920 giftet seg med Christian Anker Bachke. Ekteskapet mellom Victoria og Christian Anker Bachke ble barnløst og tanken på Ringves fremtid var det vel som gjorde at Christian Anker Bachke i 1942 i sitt testamente satte opp et gavebrev hvor han

med sin hustrus samtykke skjenket gården Ringve til det norske folk som museum.

Et hektisk samlearbeide tok til og allerede i 1950 kunne fru Victoria Bachke til Ringve åpne Tordenskjoldmuseet samtidig med en verdig og representativ minneutstilling på sjøheltens 260-års fødselsdag den 28. oktober. Så ble det straks å ta fatt på den neste, store oppgaven. Det ble reiser i mange land og utfoldelse av ufattelig energi. Tross mange vanskeligheter og all skepsis kunne fru Victoria allerede høsten 1952 åpne Musikkhistorisk Museum i nærvær av representanter for stats- og distriktsmyndigheter og for kunst- og kulturliv. Fylkesmann Ivar Skjånes trådte inn i Ringves styre i 1948 og var i alle år Victoria Bachke til uvurderlig hjelp når det gjaldt museets administrasjon. Han var en interessert og oppriktig venn både av museet og fru Bachke. Dette vennskap førte til at ekteskap ble inngått mellom Victoria Bachke og Ivar Skjånes i 1959. Den intense aktivitet gjennom mange år hadde tært på fru Bachkes helse. 19. november 1963 døde hun. En viktig epoke i Ringves historie var avsluttet. Ved en enkel høytidelighet 9. mai 1968 ble hennes urne satt ned i et urnegravsted i parken på Ringve. Ringve Museum kunne feire sitt 20-årsjubileum 1. november 1972 med innvielse av de nye lokalene.

Om navnet skrev den tidligere eieren, konsul Christian Anker Bachke: *"Skrivemåten Ringve er bygget på den opfatning at Ringve betyr den omringede helligdom (ve = helligdom). I hedensk tid fantes på Ringve et offersted, omringet av store stener, som i 1775 er sett og beskrevet av historikeren Gerhard Schøning"*. Navnet er i gamle dokumenter fra 1500 til 1700-tallet skrevet på mange måter: Rygwin, Røinividr, Ringuedt, Ringued, Ringwed og Ringved. Det førstnevnte navnet kunne tyde på at det er et navn som har sluttet på -vin som betyr eng eller gresslette, mens den andre stavemåten kan tyde på at det betyr ringskog eller rognskog. Likevel vil navneforskere hverken bekrefte eller avkrefte Bachkes tolkning av navnet.